

Η ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ ΣΗΜΕΡΑ

Γιώργος Πυρίσιης

Παρά το γεγονός πως η Κύπρος έχει εξέλθει το Μνημονίου εδώ και σχεδόν έξι χρόνια σημαντικά προβλήματα παραμένουν στο προσκήνιο και έχουν να κάνουν κυρίως με τις οικονομικές πραγματικότητες που βιώνει μια μεγάλη μερίδα συμπολιτών μας.

Και μπορεί το Μνημόνιο να πέτυχε τον άμεσο του στόχο που ήταν κυρίως η αποφυγή της άτακτης χρεοκοπίας, τα προβλήματα που επισώρευσε δεν μπορούν να μας αφήνουν σε καμία περίπτωση αδιάφορους. Ιδιαίτερα σε μια χρονική περίοδο όπου η πανδημία δοκίμασε τις δημοσιονομικές αντοχές του κράτους ενώ η στρατιωτική σύγκρουση μεταξύ της Ρωσίας και της Ουκρανίας η οποία συνεχίζεται αμείωτη έχει επιφέρει ένα κύμα αβεβαιότητας ανάμεσα σε εργαζομένους και επιχειρήσεις.

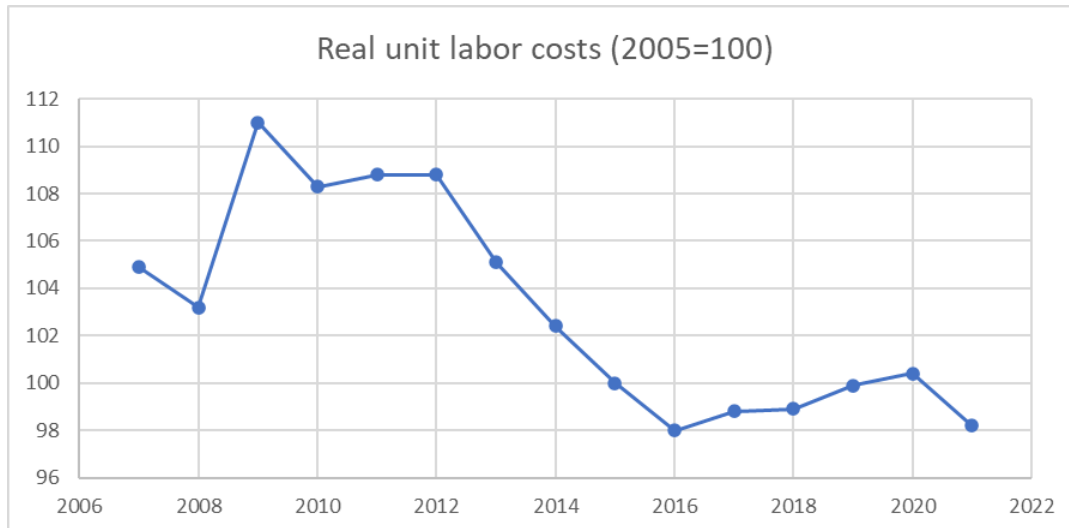
Η Κύπρος από το 2013 και εντεύθεν βιώνει πρωτόγνωρες κρίσεις, που έχουν να κάνουν τόσο με ενδογενείς συστημικές παθογένειες όσο και με εξωγενείς παράγοντες.

Παράλληλα, η έξοδος από το Μνημόνιο το 2016 έχει δημιουργήσει νέες προκλήσεις. Συγκεκριμένα, τα θέματα που έχουν τεθεί στην ατζέντα αφορούν ζητήματα που άπτονται των κοινωνικοοικονομικών συνθηκών της χώρας και των αποτελεσμάτων που έχει δημιουργήσει η εφαρμογή του Μνημονίου σε εργαζομένους και επιχειρήσεις.

Ήδη, όπως παρατηρούμε και στον πιο κάτω γράφημα το πραγματικό εργατικό κόστος δεν παρουσίασε ουσιαστική άνοδο μετά την απότομη «βουτιά» που προκάλεσε η κρίση του 2013 και την μετέπειτα εφαρμογή του Μνημονίου σε αντίθεση με την ανάπτυξη του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος που

Ο Γιώργος Πυρίσιης είναι κάτοχος πτυχίου οικονομικών (BSc Economics) από το Πανεπιστήμιο του Έσσεξ καθώς επίσης και μεταπτυχιακού τίτλου στις Πολιτικές Επιστήμες (MA) από το ίδιο πανεπιστήμιο. Κατέχει επίσης μεταπτυχιακό τίτλο στα χρηματοοικονομικά από το Πανεπιστήμιο του Λονδίνου ενώ είναι διδακτορικός φοιτητής πολιτικών επιστημών στο Πανεπιστήμιο Κύπρου.

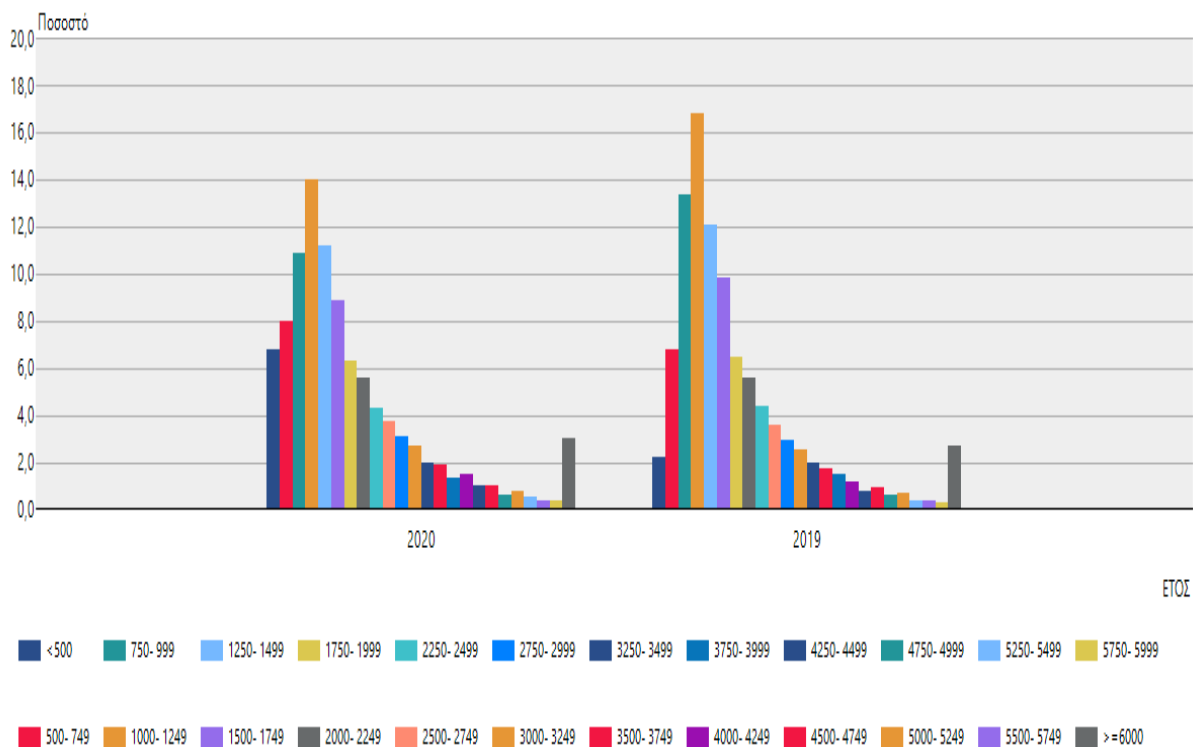
ομολογουμένως ήταν εντυπωσιακή. Αναπόφευκτα, οι πληθωριστικές πιέσεις που υπάρχουν στην παγκόσμια οικονομία θα επηρεάσουν σε μεγάλο βαθμό και την πορεία των μισθών των εργαζομένων στην μικρή και ανοικτή κυπριακή οικονομία.

Πηγή: AMECO

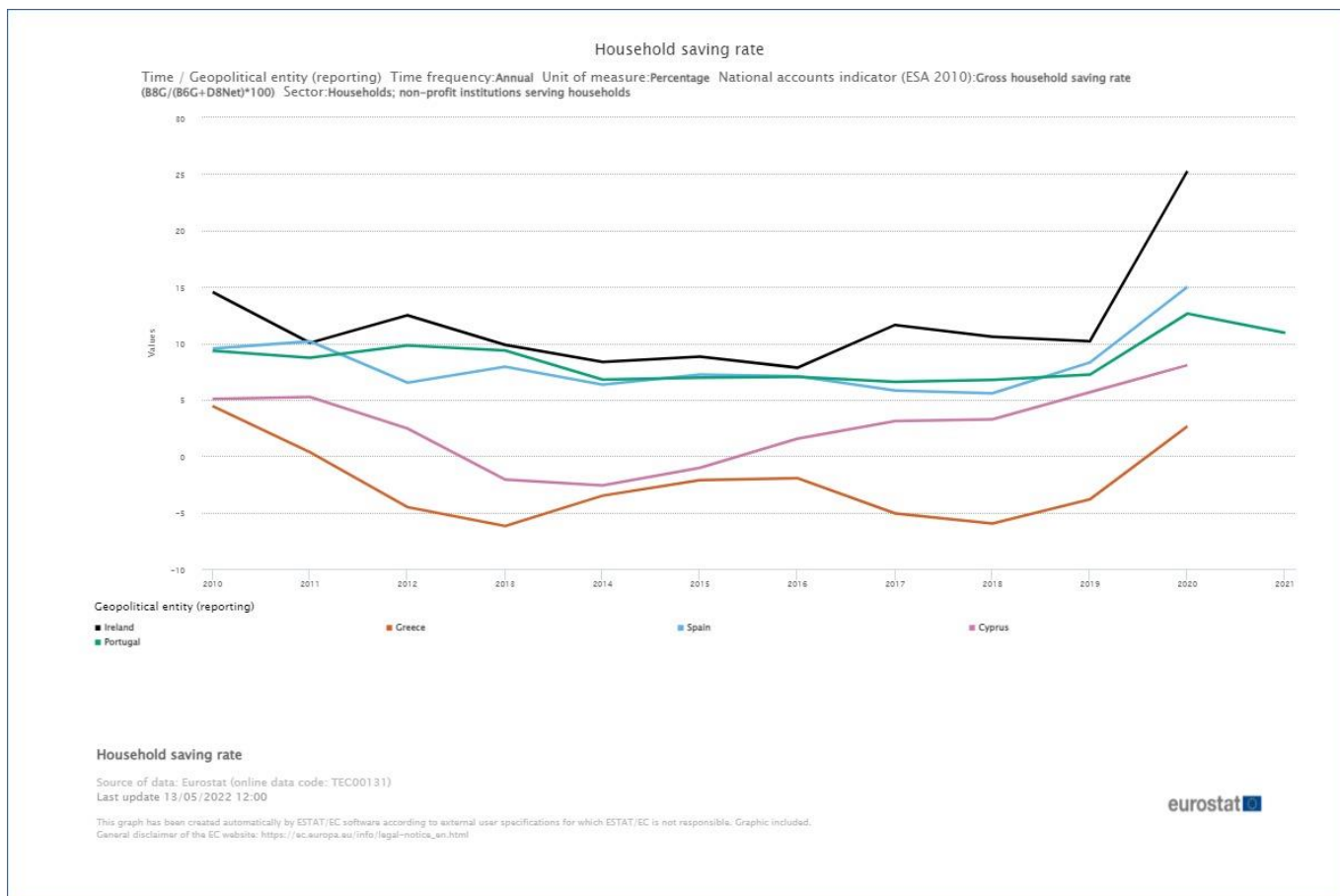
Οι σκληρές πραγματικότητες τις οποίες βίωσαν και βιώνουν οι εργαζόμενοι δεν μπορούν να παραγνωριστούν. Τα στοιχεία της Στατιστικής Υπηρεσίας της Κύπρου σε ότι αφορά τις αμοιβές των εργαζομένων αντικατοπτρίζουν του λόγω του αληθές. Το 50% των εργαζομένων λαμβάνει μισθούς κάτω των 1.500 ευρώ ενώ το μεγαλύτερο ποσοστό του εργατικού δυναμικού αμείβεται με μισθούς μεταξύ 1000 με 1250 ευρώ. Ιδιαίτερα έντονο είναι αυτό το φαινόμενο ανάμεσα στους νέους της Κύπρου. Παρά το γεγονός ότι αρκετοί νέοι στην Κύπρο έχουν ένα από τα πιο υψηλά μορφωτικά επίπεδα στην Ευρώπη, εντούτοις η αγορά δείχνει ανήμπορη να τους απορροφήσει σε μεγάλο βαθμό.

Εκατοστιαία Κατανομή Εργαζομένων κατά Ακαθάριστες Μηνιαίες Απολαβές και Φύλο, Ετήσια

Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου

Ακόμα, ένα χρονίζον πρόβλημα που θα πρέπει να μας απασχολήσει επίσης είναι και το θέμα του χαμηλού ποσοστού των αποταμιεύσεων των κυπριακών νοικοκυριών. Το φαινόμενο ήταν αρκετά έντονο την περίοδο της ύφεσης (όπως φαίνεται και από το πιο κάτω γράφημα). Ωστόσο, ακόμα και μετά την κρίση και την οικονομική ανάπτυξη που επακολούθησε τα ποσοστά αυτά συγκριτικά με άλλα κράτη μέλη που εφάρμοσαν επίσης Μνημόνιο δημοσιονομικής προσαρμογής ήταν σαφώς χειρότερα (με εξαίρεση την Ελλάδα). Το ζήτημα της χαμηλής αποταμίευσης σε συνδυασμό με την μείωση και καθήλωση των μισθών αλλά και την ταυτόχρονη αύξηση του κόστους ζωής, είναι σημείο το οποίο αρκετές φορές η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έθιξε κατά την διάρκεια των αξιολογήσεων της Κυπριακής Οικονομίας. Παρά το γεγονός ότι τα τελευταία χρόνια και λόγω της πανδημίας τα νοικοκυριά κατάφεραν να αυξήσουν το ποσοστό αποταμίευσης σε αρκετά μεγάλο βαθμό, εντούτοις όπως καταδεικνύεται οι αποταμιεύσεις των κυπριακών νοικοκυριών παρουσιάζουν σημαντική απόκλιση συγκρινόμενες με τις χώρες της ευρωπαϊκής περιφέρειας.

Επιπλέον, σημείο το οποίο χρήζει αξιολόγησης είναι και η μακροχρόνια ανεργία ανάμεσα στους νέους μας. Η αποξένωση αρκετών νέων με την αγορά εργασίας αναμένεται να επιφέρει μακροπρόθεσμα σημαντικά προβλήματα και πιέσεις στο ίδιο το κράτος. Η οδός των επιδομάτων ασφαλώς δεν είναι η λύση στο πρόβλημα. Θα πρέπει να αναζητηθούν τρόποι ουσιαστικής στήριξης αυτών των νέων και ένταξης/ή και επανένταξης τους στην αγορά εργασίας. Η εφαρμογή του Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος (ΕΕΕ) σε συνδυασμό με την υιοθέτηση μέτρων κρατικής στήριξης συγκράτησε σε ικανοποιητικό βαθμό την κοινωνική συνοχή. Ωστόσο, η οποιαδήποτε κρατική στήριξη και τα βοηθήματα θα πρέπει να γίνονται εντός ενός πλαισίου δημοσιονομικών δυνατοτήτων του κράτους. Η πανδημική κρίση έχει οδηγήσει όπως φαίνεται και στα στοιχεία της Στατιστικής Υπηρεσίας Κύπρου σε δραματική αύξηση των μακροχρόνια ανέργων. Το ποσοστό αυτό ανερχόταν στο τέλος του τέταρτου τριμήνου του 2021 στο 36,1% ενώ στο τέλος του 2019 το αντίστοιχο ποσοστό ήταν γύρω στο 30%.

Συμπερασματικά μπορούμε να αναφέρουμε πως η κυπριακή οικονομία συνεχίζει να διέρχεται μια αρκετά δύσκολη περίοδο με τις μισθολογικές μειώσεις που ακολούθησαν της μεγάλης κρίσης του 2013 να συνεχίζουν να υφίστανται ενώ ακόμα μεγαλύτερες πιέσεις αναμένεται να δεχθούν οι εργαζόμενοι ως αποτέλεσμα και της μεγάλης ανόδου του πληθωρισμού που δεν αποκλείεται το επόμενο

διάστημα να φτάσει σε διψήφιο αριθμό. Προτεραιότητα θα πρέπει να είναι η ενίσχυση της αγοραστικής δύναμης των εργαζομένων μέσα από στοχευμένες πολιτικές του κράτους που θα έχουν ως κύριο μέλημα την αποτροπή της συνολικής απορρύθμισης στην αγορά εργασίας.

Παράλληλα, θα πρέπει να ενισχυθεί η αγορά εργασίας μέσα από πρωτοβουλίες και κίνητρα που θα προωθούν την επιχειρηματικότητα, την έρευνα και ανάπτυξη, την συνεργασία μεταξύ πανεπιστημίων αλλά και επιχειρήσεων και την υιοθέτηση ενός νέου και βιώσιμου οικονομικού μοντέλου. Οι προκλήσεις για την Κύπρο είναι αρκετές. Σε ότι αφορά ιδιαίτερα μια μεγάλη μερίδα νέων εργαζομένων, οι συνθήκες παραμένουν προβληματικές. Οι νέοι μας βιώνουν μεγάλη εργασιακή ανασφάλεια, οι ευέλικτες μέθοδοι απασχόλησης και τα συμβόλαια έχουν αντικαταστήσει τις συμβατικές μεθόδους απασχόλησης, ενώ οι αμοιβές παραμένουν καθηλωμένες παρά το γεγονός πως το κόστος ζωής έχει αυξηθεί δραματικά.